

VOK i Västsverige AB

Sammanfattande utvärderingsrapport

ESF, Europeiska integrationsfonden – prioritet Dialog

Projekt "Interkulturell dialog i Vetlanda" – Njudungsgymnasiet,

Vetlanda Kommun

Juni 2013

VOK AB
Garvargränden 2-4
523 30 Ulricehamn
Tel: 0321 – 121 05
www.vok.se
peter.johansson@vok.se

Innehållsförteckning

1	Inledning	7
1.1	Bakgrund.....	7
1.2	Utvärderingsansats	7
1.3	Metodval för utvärderingen	8
1.3.1	Kvantitativa insatser	9
1.3.2	Kvalitativa insatser	9
1.3.3	Kvalitetssäkring	9
2	Sammanfattning av utvärdering under projektperioden.....	10
2.1	Projektlogik – Interkulturell dialog i Vetlanda	10
2.2	Delrapport 1.....	11
2.3	Interna utvärderings- & uppföljningsinsatser	11
3	Målsättningar och önskvärda varaktiga effekter	12
3.1	Individen: Målsättningar och önskvärda effekter	12
3.1.1	Resultat på individnivå	13
3.2	Organisationen: Målsättningar och önskvärda effekter	16
3.2.1	Resultat på projekt/kommunnivå	16
3.3	Kommunen: Målsättningar och önskvärda effekter	16
4	Avslutande kommentarer, analyser och förslag	19
4.1	Analys och förslag	19

Bilagor

Sammanfattning

Projekt *Interkulturell dialog i Vetlanda* har bedrivits av Njudungsgymnasiet i Vetlanda och Vetlanda Lärocentrum och har pågått sedan maj 2011. I november 2012 presenterades en reviderad projektplan med ansökan om reviderad budget, vilket också beviljades. Projektet förlängdes med sex månader till juni 2013. Integrationsfonden ingår i EUs ramprogram för solidaritet och hantering av migrationsströmmar det s.k. SOLID-programmet. Det centrala målet är att bidra till insatser som introducerar, vidareutvecklar och tillämpar EUs gemensamma grundprinciper för integration i Sverige. Integrationsfonden i Sverige förvaltas av ESF-rådet.

Projektet har sin bakgrund i Vetlandas samhällsutveckling, som har gått från att ha varit en småstad med en rådande dröm/norm om ett homogent samhälle och där integration förstås som assimilation. Staden har, som i resten av landet, ökat vad gäller antalet tredjelandsmedborgare och därigenom också signalerna om en ökad xenofobi. Njudungsgymnasiet brottas också med främlingsrädsla och otillfredsställande skolresultat för elever med svenska som andraspråk, något som är ett nationellt problem enligt Skolverkets utredningar. Som stöd för existerande handlingsplaner för internationalisering och likabehandling utvecklades en handlingsplan för Njudungsgymnasiet som mångkulturell mötesplats. Genom att ansöka projektmedel från integrationsfonden ville Njudungsgymnasiet arbeta med att vända den nedgående trenden i form av möten, skuggning och dialog mellan svenska och utlandsfödda. Målsättningen har varit att utveckla interkulturell dialog mellan målgruppen för att därigenom kunna möta upp och ta tillvara den kompetens som utlandsfödda tar med sig till Sverige.

Under projektets avslutande två månader anlätades en extern utvärderare som fick till uppgift att genomföra en slututvärdering innehållande:

- En övergripande bedömning av projektets resultat
- En övergripande bedömning av projektets långsiktighet vad gäller hur resultaten tas omhand och förutsättningar för långsiktiga effekter
- Hur samverkan mellan berörda organisationer har fungerat
- Projektets bidrag till systempåverkan och den offentliga debatten

För att kunna göra detta har utvärderingen involverat intervjuer och enkäter med såväl projektdeltagare, styrgruppen och andra inom kommunen relevanta parter.

Utgångspunkten för utvärderingen har varit en projektlogik. En projektlogik (tillsammans med processer och public debate) är ett centralt verktyg eller vägledande för den lärande utvärderingen vilken extern utvärderare har förhållit sig till trots det korta deltagandet¹. I samråd med projektgruppen arbetades projektlogiken fram och det fördes diskussioner om hur projektets resurser, aktiviteter och effekter är tänkta att samspela med varandra. Insatsen var viktigt för att analysera och föra dialog om projektet överhuvudtaget har en teoretisk möjlighet att nå de tänka målen och långsiktiga effekterna. När denna hade fastställts togs gemensamma beslut om vilka områden utvärderingen skulle ha som fokus. Dessa delades in i tre nivåer: betydelse och effekter hos individen, dvs. projektdeltagaren, betydelse och effekter inom den egna organisationen dvs. skolan och till sist projektets strategiska påverkan på Vetlanda kommun i sin helhet.

Resultat/Effekter på individnivå

För att kunna mäta resultat och effekter på den enskilde individen har enkäter och intervjuer genomförts. Syftet med dessa har varit att få underlag till att förstå hur projektets sex större aktivitetsområden har påverkat den enskilde individen. Det har alltså handlat om att försöka bedöma hur väl deltagarens känsla av egenmakt har stärkts, målgruppen har stärkt sin förståelse för det svenska skolsystemet, knäckt de "sociala koderna" dvs. att utveckla deltagarnas interkulturella kompetens.

I samråd med projektteamet genomfördes intervjuer på språken svenska, arabiska och somaliska. Dessas samtal har också kompletterats med enkäter. Utifrån de indata som har erhållits om projektets insatser är det ett mycket gott omdöme. T.ex. så uppgav samtliga intervjuade att (åtta deltagare av totalt 30 intervjuades) programpraktiken dvs. den aktivitet som har syftat till att låta nyanlända ungdomar få pröva på att praktisera på ett ordinarie gymnasieprogram att den insatsen har varit mycket bra, vilket speglas i följande citat:

"Jag upplever att jag har blivit bättre ... det har hjälpt mycket ... jag har blivit bättre och det har gått fortare med språket ... man lär sig många nya ord. Man lär sig mycket snabbare än på SFI" (deltagare i aktivitet programpraktik).

"Det bästa är att jag får umgås med svenska elever och lättare då kan förbättra sitt språk" (deltagare i aktivitet programpraktik).

¹ Brulin, G (2010): Seminarium om lärande utvärdering vid Malmö Högskola 15 juni 2010

Densamma bilden har extern utvärderare fått av de individer som har varit med på de övriga aktiviteterna (seminarier om interkulturell kommunikation, språkpraktik, seminarieriet "från folk till folk", likheter och skillnader i svenskt-/tredjelands utbildningssystem). Därtill visar också statistik att insatserna för programpraktik och studiehjälp på modersmålet på Njudungsskolan och Bäckseda skola har resulterat i en högre måluppfyllelse för elever med svenska som andraspråk².

Det går därför att hävda att projektet har haft en stor betydelse på den enskilde individen (utifrån önskade varaktiga effekter).

Resultat/Effekter på organisationsnivå

För att kunna mäta vilka effekter projektet har haft på den egna organisation har intervjuer genomförts med främst styrgruppen, men också med IDV-teamet och externa parter som socialförvaltningen. De har fått besvara frågor som har berört inför-, under och efter projektperioden.

Samtidigt som arbetet med att öka integrationen inte är någon s.k. "quick-fix" ansåg styrgruppen att det har blivit en förändring inom den egna organisationen. En handlingsplan för integrationsfrågor på gymnasieskolan har kommit på plats och bland delar av skolpersonalen upplevs det finnas tecken på att förändringar i den riktningen att personalen har blivit mer medvetna om frågorna. Det är inte längre något exklusivt utan vanligt förekommande frågeställningar.

Resultat/Effekter på kommunnivå

Det finns en medveten bild hos styrgruppen om att projektet skulle ha lyckats fullt ut, dvs. inom hela kommunen, hade det troligtvis varit viktigt att ha involverat flera chefer på förvaltningsbasis. Den synen speglas också i de intervjuer som extern utvärderare har genomfört med ett urval av lärare som har deltagit i ett par av projektets aktiviteter. Från dem ges nämligen information om att de på eget initiativ och vilja har valt att delta i aktiviteterna. Det har inte varit något obligatoriskt deltagande. För att lyckas med förändringar i ett bredare perspektiv, som i det här fallet, hela kommunen krävs ett aktivt och brett ledarskap och samverkan. Framförallt är det av relevans att hela ledningen eller en bred grupp av (förvaltnings-)chefer signalerar att de står bakom projektet och dess arbetssätt genom att t.ex. informera, följa upp och utvärdera hur den nyvunna kunskapen används.

² Se separat statistik

Om denna bild signaleras ut till såväl skolpersonal som övriga medarbetare (chefer, anställda) kan då en upplevelse om ökat förtroende för att det faktiskt kommer att bli en varaktig förändring att uppstå³.

"... den formella ledningen behöver ha tillräckligt stöd från centrala grupper inom och utanför organisationen så att man kan bryta försök till motstånd ... makten [måste] vara tillräckligt starkt koncentrerad till den formella ledningen" (Jacobsen, 2005. Organisationsförändringar och förändringsledarskap, sida 311).

Med ovanstående citat från professor Dag Ingvar Jacobsen vid Oslo Universitet, som stöd är det viktigt att inför kommande satsningar förankra projektiden och involverar en bredare grupp av chefer som klart och tydligt visar tillsammans på hur de tilltänkta insatserna kan göra skillnad och användas i alla delar i kommunens organisation. Det kan ske genom att i högre utsträckning följa upp genom stöd av frågor kring när, vad, hur projektets insatser kommer att leva vidare inom hela kommunen.

Slutsats utifrån anbudsunderlaget

Sammanfattningsvis har projektet haft en god utveckling. Den övergripande bedömningen av projektets resultat visar på att en god utveckling på framförallt individ- och organisationsnivå. Projektet har också kommit en god väg på kommunnivå men att kunna bidra med systempåverkan har varit svårt, mycket p.g.a. svårigheter att få berörda externa parter att aktivt vilja delta i projektets insatser.

Ur ett kortsiktigt perspektiv kommer delar av insatserna att bli varaktiga, bl.a. språkpraktik inom kommunen. Frågan om det långsiktiga perspektivet kvarstår vilket också togs upp för diskussion på projektets slutkonferens. På detta möte deltog bl.a. Vetlanda kommunchef som gav sitt perspektiv på projektet.

³ Parmander, Marianne (2005). Från idé till verklig förändring. Lund: Studentlitteratur. 9 uppl., Kap 2 & 3 ISBN: 978-91-44-03398

1 Inledning

Projekt *Interkulturell Dialog i Vetlanda* är ett projekt som finansieras av Europeiska Integrationsfonden och har som övergripande vision att utveckla Vetlanda kommun till att bli en av de ledande kommunerna som tar tillvara utländsk kompetens och kunnande.

Genom aktiviteter inom interkulturell dialog, som är tänkt att ge effekter på såväl individen, organisationens som kommunen i sin helhet, ska det kunna uppnås. Projektet har valt att arbeta med prioriteringen dialog, vilken har speglats i allt som har haft med projektet att göra. Den röda tråden för alla aktiviteter har nämligen varit att skapa mötesplatser/sociala sammanhang, där människor med olika bakgrund kan mötas.

1.1 Bakgrund

Projektet ska nyttja en extern utvärderare som ska lägga fokus på följande:

- En övergripande bedömning av projektets resultat.
- En övergripande bedömning av projektets långsiktighet vad gäller hur resultaten tas omhand och förutsättningar för långsiktiga effekter.
- Hur samverkan mellan berörda organisationer har fungerat, bl.a. när det gäller reflektioner, lärande, erfarenhetsutbyte, engagemang etc.
- Projektets bidrag till systempåverkan och den offentliga debatten.

Ovanstående punkter är hämtade från anbudsunderlaget.

1.2 Utvärderingsansats

Inom utvärderingsområdet finns det ett stort antal olika teorier och tillvägagångssätt för att kunna hantera ett uppdrag som utvärderare. Den röda tråden för utvärderingsinsatserna har varit att använda den s.k. lärande utvärderingsansatsen. Visserligen kopplades den externa utvärderingen samman under andra halvan av april 2013, som har inneburit att utvärderingen har lagt fokus på att mäta hur väl målsättningarna (måluppfyllelseutvärdering) har uppnåtts. Extern utvärderare har ändå valt att i mångt och mycket följa nedanstående åtta karaktärsdrag vilka karaktäriseras som en lärande utvärderingsansats under de avslutande månaderna.

I relevant litteratur beskrivs ansatsen med stöd av åtta större karaktärsdrag vilka är⁴:

1. Är formativ, dvs. processbaserad och sker löpande
2. Kommer in tidigt i ett program- respektive projektgenomförande
3. Kräver en närhet till deltagarna
4. Ska vara till omedelbar nytta för olika berörda
5. Förutsätter en kontinuerlig återkoppling, som kan ske med olika ambitionsnivåer (från en ensidig feedback till dialog och gemensam analys)
6. Bidrar med underlag för ett utvecklingsinriktat lärande och gemensam kunskapsbildning
7. Studerar målpuppfyllelse, men är medveten om att målen kan förändras över tid
8. Bidrar till allmän debatt och ger en generell kunskapsbildning

Utvärderingen för projekt *Interkulturell Dialog i Vetlanda* har vägt samman anbudets skullpunkter med ovanstående beskrivning av den lärande utvärderingsansatsen och kombinerat dem i den mån det har varit möjligt utifrån såväl budgetramar som tidsramen för utvärderingsuppdraget. I dialog med projektledningen, i form av strategiska påverkansmöten, har framgångsfaktorer och hinder som har dykt upp under projektperioden och utifrån utvärderingens resultat diskuterats.

1.3 Metodval för utvärderingen

För att kunna arbeta med ovanstående fokusområden och lägga upp en strukturerad plan på hur utvärderingsinsatserna ska konkretiseras har det varit nödvändigt att förtydliga projektets målsättningar och önskvärda effekter. Utgångspunkten har varit att ta del av projektansökan, de skrivna lägesrapporterna och två introduktionsmöten med projektledare samt tillhörande IDV-teamet. Ifrån dessa samtal skapades projektlogiken som därefter har använts för att skapa det material som skulle användas under de kommande utvärderingsinsatserna.

Ett par aktiviteter har utifrån utvärderingsperspektivet haft en något lägre prioritet varför extern utvärderare har valt att bortse från att involvera dem i den här slutrapporten. Det handlar i sig inte om i vilken grad projektet har arbetat med insatserna utan grundar sig dels i utvärderingens omfattning och tidsperspektiv och dels i att IDV-teamet i egen regi redan hade gjort större, mer omfattande utvärderingsinsatser. De aktiviteter som det handlar om är språkpraktiken och religionsdialogen.

⁴ Svensson m.fl. (2009), *Lärande utvärdering genom följeforskning*: Lund: Studentlitteratur

1.3.1 Kvantitativa insatser

De insatserna under utvärderingsuppdraget av kvantitativ karaktär har främst varit enkäter. Dessa har genomförts på språken svenska, somaliska och arabiska med syftet att få in ett så pass brett underlag från målgruppen som gör det möjligt att kunna bedöma aktiviteterna. Enkäter har varit det främsta verktyget för att utvärdera de aktiviteter som har involverat en större målgrupp. Extern utvärderare tog fram en enkät som sedan genomfördes med stöd av IDV-teamet.

1.3.2 Kvalitativa insatser

De kvalitativa insatserna som har varit aktuella är djupintervjuer med projektdeltagare och representanter från styrgruppen. Det har gjorts av extern utvärderare vid olika tillfällen och i olika syften.

1.3.3 Kvalitetssäkring

All skriftligt material har säkerställts genom återkoppling till projekt- och styrgruppen innan det har blivit "offentligt". Detta som ett led i att säkerställa att de indata som erhållits också har tolkats korrekt. Under utvärderingens första månad producerades en delrapport som beskrev hur utvärderingen skulle genomföras med stöd av projektlogikmodellen. Den delgavs sedan IDV-teamet för granskning och godkännande innan överlämnande till styrgruppen skedde.

2 Sammanfattning av utvärdering under projektperioden

Nedan ges en sammanfattning över de utvärderingsinsatserna som har genomförts under utvärderingsuppdraget och som generades till delrapporten.

2.1 Projektlogik – Interkulturell dialog i Vetlanda

För att få en tydlig bild av vad projektet skulle uppnå och därefter kunna etablera ett förhållningssätt till hur utvärderingen skulle genomföras togs en projektlogik fram⁵. En projektlogik (tillsammans med processer och public debate) är ett centralt verktyg eller vägledande för den lärande utvärderingen⁶. Modellen nyttjas för att för att klargöra sambandet mellan projektets resurser, aktiviteter och effekter för att därigenom nå målen, och på sikt visionerna. Med hjälp av IDV-teamet arbetade den externa utvärderaren fram projektlogiken och förde diskussioner om hur projektets resurser, aktiviteter och effekter har samspelat med varandra. Insatsen har främst varit viktigt för extern utvärderare i arbetet med att analysera och föra dialog om det inom projektet överhuvudtaget har funnits en teoretisk möjlighet att nå de tänka målen och långsiktliga effekterna.

Resurser	Aktiviteter	Effekter
Resurser är de inom projektets ramar tillgängliga hjälpmedel som finns till hand för att kunna driva projektet.	Aktiviteter är de inom projektet beslutade insatserna som ska utföras och på sikt ge resultat i form av effekter.	Effekter är det tänkta resultatet av projektets aktiviteter.

Tabell 1: Beskrivning av de olika delarna i projektlogiken

⁵ Kan också benämnas programteori, programlogik m.m., se t.ex. Svensson, Brulin m.fl. (2009): Lärande utvärdering genom följeforskning. Lund: Studentlitteratur

⁶ Brulin, G (2010): Seminarium om lärande utvärdering vid Malmö Högskola 15 juni 2010

Projektlogik – Interkulturell dialog i Vetlanda

Njudungsgymnasium - Vetlanda kommun

Vision

Vetlanda, en kommun som kännetecknas av att tydligt ta tillvara på utländsk kompetens i en aktiv och reflekterande interaktion

Projekt Mål

Individ: • Att få deltagarna (tredjelandsmedborgare, elever med svenska som andraspråk och deras föräldrar) att känna egenmakt • Utländsfödda elever når bättre studieresultat
Organisationen: • Implementeringen av skolans "handlingsplan för integration" har underlättats.
Kommun: • Ett tydligt integrerad interkulturellt förhållningssätt i kommunens övriga skolor/gymnasieskolor.

RESURSER

- **Finansiella medel**
Möjliggör och skapar en bredd på projektiden, kräver åtaganden i utbyte.
- **Följe-/Lärande utvärdering**
Stötta och "störa" projektledningen och granskar löpande arbetet.
- **Praktikföretag/Representanter**
Tillhandahåller språkpraktikplatser, ger feedback till IDV-gruppen.
- **Projektgrupp/Projektledning**
Driver projektet i enlighet med styrgruppens direktiv och målen i åtanke. Inkl. projektledare, projektmedarbetare, brobyggare.
- **Stygrupp**
Ansvar över projektet, beslutande organ, bestående av skolledningen på Njudungsgymnasiet och Vetlanda lärocentrum. Sprida delaktighet hos alla & implementering.

AKTIVITETER

Deltagarinriktade aktiviteter, Hög delaktighet, innehållande:

1. **Programpraktik**
Praktik på ett gymnasieprogram, för elever med svenska som andraspråk
 2. **Seminarier om interkulturell kommunikation**
För SFI-föräldrar till målgruppen innehållande svenska sociala koder
 3. **Språkpraktik**
För SFI-elever, i syfte att utveckla svenska språket och att komma närmre svensktalande människor utanför skolan och hemmet.
 4. **Seminarie serien "Från folk till folk"**
Främst för tredjelandsmedborgare och svenska. Skapar mötesplatser för interkulturell dialog och utveckla målgruppen att på egen hand hålla seminarier.
 5. **Likheter och skillnader i svenskt-/tredjelands utbildningssystem**
För föräldrar till elever med svenska som andra språk & skolpersonal där gemensamma strategier för att stödja SSA-elevens skolgång skall tas fram.
 6. **Religionsdialog**
Forum för att diskutera likheter och skillnader mellan kristen tro och islam.
- **Interkulturella mötesplatser**
Insatser för att skapa mötesplatser mellan svenskar och utländsfödda. T.ex. i form av symöten m.m.
 - **Jämställdhets- & Tillgänglighetsintegrering**
Ur ett interkulturellt perspektiv, där kulturbundna värderingsgrunder rörande maskulint – feminint kommer att lyftas fram.
 - **Strategisk påverkansarbete**
Internt och externt, mellan och inom Vetlanda kommun. Genom styr-/projektgrupp, spridningsseminarium, dokumentering av metoder m.m.
 - **Utvärdering/Uppföljning**
Av aktiviteter som är aktuella för projektet - mäta effekterna. Intervjuer med elever, skol- och kommunpersonal m.fl. Ska dokumenteras.

EFFEKTER

- Föräldrar till målgruppen har ökat sin förståelse av det svenska skolsystemet.
 - Förändrat syn på jämställdhet, värdegrunder, förståelse/"knäckt" de sociala koderna.
 - Känsla av egenmakt/"self-efficacy", ser möjligheten att bestämma över sig själv, upplever vardagen mer meningsfull och integrerad i samhället.
 - Tredjelandsmedborgare har stärkt sin förståelse om profession och arbetsliv i Sverige/Världen.
 - Ökad samsyn mellan svensk->utländsk skolform
- Nya implementerade arbetssätt har integrerats inom ordinarie verksamhet och ökad den interkulturella kompetensen.
 - Effektivare samarbete mellan föräldrar och skolpersonal som ger bättre studieresultat.
 - Integrering mellan skola och språkpraktikplatser har förbättrats.
 - Skolpersonalen har blivit bättre på att möta deltagargruppens undervisningsbehov.
 - Skolpersonalen har blivit bättre på att "se" främlingsrådsä.
- Projektet har blivit som en katalysator för liknande processer på skolor inom kommunen.
 - En spridd (muntliga/dokumenterade) metodbeskrivningar för interkulturell dialog inom programpraktik.

Figur 1: Projektlogik – Interkulturell dialog i Vetlanda

2.2 Delrapport 1

Trots utvärderingsuppdragets relativt korta period valde extern utvärderare att producera en första delrapport. Den hade till syfte att förtydliga och strukturera upp på vilka sätt uppdraget utifrån anbudsunderlaget skulle genomföras och därtill presentera föregående projektlogik.

2.3 Interna utvärderings- & uppföljningsinsatser

Under projektperioden har intern utvärdering och uppföljning skett på olika sätt. IDV-teamet har gjort två större insatser som har berört de två aktiviteterna religionsdialog och språkpraktik. Religionsdialogen utvärderades med stöd av enkäter medan språkpraktiken lyftes fram i form av en B-uppsats inom ramen för SFI. I övrigt har IDV-teamet stämt av med målgrupperna i samband med den aktuella aktiviteten och därefter lyft upp det under ordinarie projektgruppsmöten.

3 Målsättningar och önskvärda varaktiga effekter

Projektets övergripande mål och önskvärda varaktiga effekter är indelade i tre delar: individ-, projekt- och regionnivå. De beskrivs nedan utifrån respektive del och på vilka sätt som utvärderingen har kommit fram till resultatet.

3.1 Individen: Målsättningar och önskvärda effekter

Projektets målsättningar och önskvärda effekter på individnivå är att deltagaren ska ha utvecklat självinsikten, stärkt sin självkänsla och uppleva egenmakt. Delar av målgruppen ska också ha ökat sin förståelse gällande skillnader mellan svenska och utländska skolformer. Ytterligare en effekt som ska ha uppnåtts är att deltagaren ska känna att denne har ”knäckt de sociala koderna”.

Riktat primärt mot målgruppen har sex större aktivitetsområden genomförts. Dessa är och har utvärderats på följande sätt:

1. Programpraktik

Praktik på ett gymnasieprogram, för elever med svenska som andraspråk

- a. I form av intervjuer med elever, 8 intervjuer genomfördes av totalt 30 deltagande elever.*

2. Seminarier om interkulturell kommunikation

För SFI-elever/föräldrar till målgruppen innehållande svenska sociala koder

- a. Med stöd av både enkäter och intervjuer genomförda på hemspråket. Totalt samlades cirka 25 enkäter av cirka 150 deltagare in, vilka kompletterades med sex stycken djupintervjuer.*

3. Språkpraktik

För SFI-elever, i syfte att utveckla svenska språket och att komma närmre svensktalande människor utanför skolan och hemmet. Syftet är också att skapa interkulturella möten, vilka bl.a. har ägt rum i form av syträffar – ett initiativ till interkulturell dialog som har ägts av deltagarna själva och som kommer att fortsätta efter projektet är avslutat.

- a. Språkpraktiken har utvärderats internt av IDV-teamet i form av intervjuer. Deltagaren fick ansöka om en språkpraktik och under hela projektperioden inkom 53 ansökningar, varav 33 deltagare påbörjade en språkpraktik. 14 av dem har av flera*

anledningar avbrutit språkpraktiken. För mer information och dess effekter hänvisas till separat rapport⁷.

4. Seminarserien "Från folk till folk"

Främst för tredjelandsmedborgare och svenska. Skapar mötesplatser för interkulturell dialog och utveckla målgruppen att på egen hand hålla seminarier.

a. I form av muntliga enkäter med delar av målgruppen.

5. Likheter och skillnader i svenskt-/tredjelands utbildningssystem

För föräldrar till elever med svenska som andra språk & skolpersonal där gemensamma strategier för att stödja SSA-elevens skolgång skall tas fram.

a. I form av intervjuer med fem stycken lärare placerade vid olika skolor i Vetlanda kommun.

6. Religionsdialog

Forum för att diskutera likheter och skillnader mellan kristen tro och islam.

a. Har genomförts internt av IDV-teamet i form av enkäter. Se separat rapport.

3.1.1 Resultat på individnivå

De olika aktiviteterna har haft olika genomslag hos målgruppen. En samlad bedömning visar på ett gott resultat där framförallt programpraktiken har haft ett tydligt genomslag hos de tjugo till antalet deltagare (åtta deltagare intervjuades). Den gemensamma nämnaren hos alla de intervjuade är att insatsen ansågs ha gett snabba resultat. Den egna bedömningen är att det har varit lättare och enklare att lära sig det svenska skolsystemet och det svenska språket snabbare än inom ramen för SFI. Följande citat från två av de intervjuade speglar på vilka sätt insatsen har varit viktig för målgruppen. De ger också tecken på att deltagaren upplever egenmakt och att de delvis har "knäckt" de sociala koderna:

"Svenskundervisningen är bra men här kan jag prata med kompisar från Sverige på svenska ... jag lära mig mer här än på svenskundervisningen och det är mycket bra" (deltagare i aktivitet programpraktik).

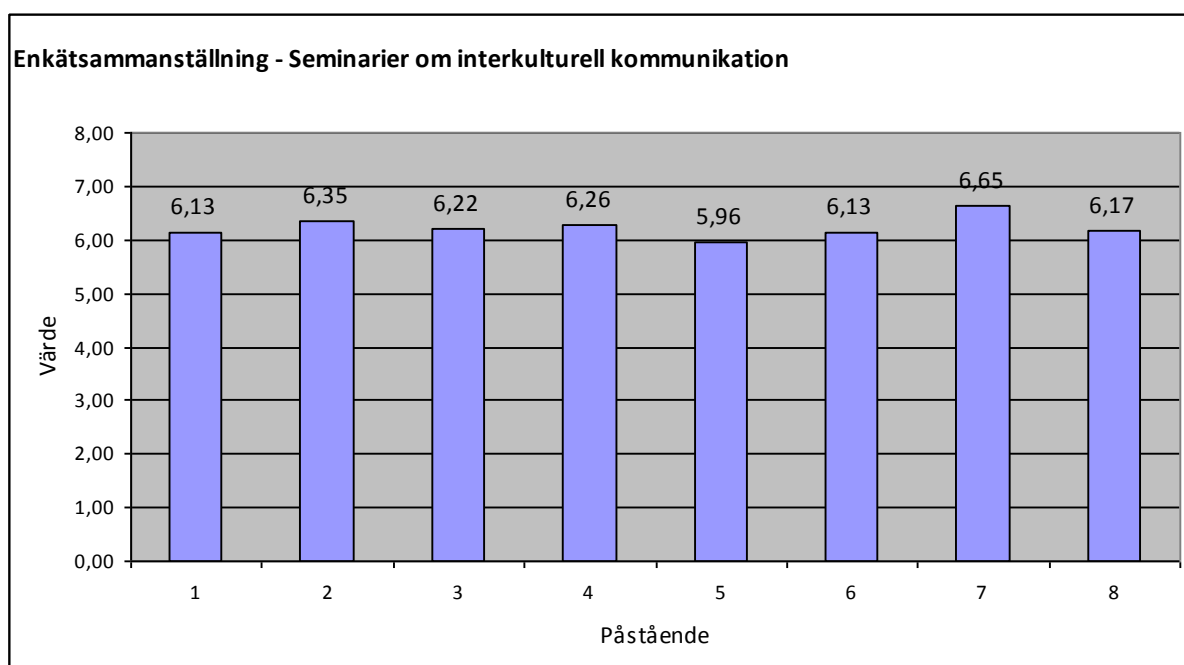
"För det första hade jag inte fått gymnasiepoäng och för det andra hade jag lärt känna svenska ungdomar och det är ju jättebra. Jag har lärt mig mycket mer än i de andra insatserna. Det är mycket bra" (deltagare i aktivitet programpraktik).

⁷ Matic, J (2013), Språkpraktik – ett verktyg för språkutveckling och motivation. B-uppsats inom ramen för svenska som andraspråk. Växjö: Linneuniversitetet

Aktiviteten programpraktik har alltså gett ett gott resultat.

För att kunna bedöma insatsen seminarier om interkulturell kommunikation har enkäter och sex djupintervjuer har genomförts. Enkäten innehöll åtta påståenden som har syftat till att mäta hur väl insatsen har mött förväntningarna, om förståelsen för olika kulturer har ökat etc.⁸. De åtta påståenden är som följer:

1. Seminarierna innehåll har stämt överens med dess målsättningar.
2. Handedaren/na var engagerade och hade ett gott bemötande
3. Stämningen/atmosfären bland deltagarna har varit god/"högt i tak" känsla.
4. Jag är övergripande nöjd med seminariernas innehåll, metod etc. utifrån mina förväntningar.
5. Jag anser att jag har nytta av seminarierna och att jag kommer att kunna omsätta det jag lärt mig i min vardag, dvs. jag kan förstå varför och hur "saker och ting" fungerar.
6. Jag anser att jag har fått information som innebär att jag har lärt mig mer om hur det svenska samhället fungerar.
7. Jag anser att jag har fått information som har gett mig s.k. "aha-upplevelser – "är det så det är".
8. Som helhet vill jag ge seminarierna följande omdöme

Tabell 2: Enkätsammanställning – seminarier om interkulturell kommunikation

⁸ Se avsnittet bilagor för komplett enkät: "Seminarierna om interkulturell kommunikation"

Sammanställningen bygger på 25 enkäter av cirka 150 deltagare. Responsen är låg varför enkätsammanställningen bör ses mer som en indikation än en faktisk sanning. För att skapa ett säkrare underlag genomfördes därför fem intervjuer. Utifrån det underlaget visar seminarierna på att deltagaren har fått verktyg som innebär att de sociala koderna har "knäckts". Följande citat ligger till grund för att hävda att så är fallet:

"Jag förstår bättre vad det är som skiljer svensk skola från det jag är van vid".

"Jag har lärt mig att arbeta och prata om hur mycket man arbetar är viktigt för svenskar, men att man inte umgås lika mycket som jag är van vid".

"Jag förstår att jag har kämpat med kulturchock, att det är därför som jag känt mig nere och vilsen, fast det är svårt att komma ur kulturchock. Svenskar vill ju inte träffas så ofta".

"Det har ofta känts som om man är onormal här, men när jag nu lärt mig symptomen för kulturchock förstår jag att det kanske inte är något fel på mig, att vad jag känner är ganska normalt för någon som går igenom kulturchock".

Seminarieserien "från folk till folk" har varit i form av muntliga enkäter genomförda av IDV-teamet och ett par samtal med lärare som har varit och lyssnat. Enkäten innehöll 11 påståenden där samtliga påståenden har fått positiva svarsresultat. Svarsfrekvensen från målgruppen blev dock svag varför det är svårt att kunna ge en rättvis bedömning om vilka effekter den faktiskt har haft. Enkäterna ger dock en indikation på att insatsen har varit lärorik.

Aktiviteten Likheter och skillnader i svenskt-/tredjelands utbildningssystem har utvärderats i form av fem samtal med lärare som har varit och lyssnat på föredragen. Dessa intervjuer ger insatsen en god bedömning där det upplevs att ny kunskap har erhållits.

"Just det var ett bra sätt att mötas, det är ju bra att ha en naturlig mötesplats". (lärare vid kommunal skola)

"Tyvärr var det så att det var vårt eget intresse ... de som inte var där är ju egentligen de som borde ha varit där och det var ju synd". (lärare vid kommunal skola)

Det senare citatet är intressant ur ett strategiskt påverkansperspektiv, dvs. hur spridningen och förankringen har fungerat. Det speglar bl.a. styrgruppens bild om att en bredare förankring inom kommunen säkerligen hade öppnat upp för än mer ökade chanser att projektet blir levande ur ett långsiktigt perspektiv.

Den sammanfattande bedömningen är att målgruppen anser att de genomförda aktiviteterna har varit bra och gett effekter. Enligt deltagaren själv har insatserna gett tecken på att sociala koderna delvis har "knäckts" och att ny kunskap har erhållits.

3.2 Organisationen: Målsättningar och önskvärda effekter

Målsättningar och önskvärda effekter på organisationsnivå har varit att projektet ska ge skolpersonalen verktyg för att bättre möta deltagargruppens undervisningsbehov, bättre på att "se" främlingsrädsla, implementering av skolans handlingsplan för integration m.m. Till stöd för att följa upp och utvärdera hur väl dessa effekter har uppnåtts har intervjuer med styr- och projektgruppen genomförts. Även den information som extern utvärderare fick från intervjuerna med lärarna ligger till grund för bedömningen.

3.2.1 Resultat på organisationsnivå

Från båda grupperna ges information om att projektet har bidragit till en ökad samordning i den egna organisationen till följd av projektet. Styrgruppen framförde också att en handlingsplan för integrationsfrågor har kommit till stånd. Förväntningarna var främst att projektet skulle sätta skolans handlingsplan för interkulturell kommunikation, vilket också har uppnåtts på många olika sätt. Ett konkret exempel som ges är hur lärarna på de olika gymnasieprogrammen har blivit tvungna att formulera och reflektera över integrationsfrågor. På skolan har det också skapats några miljöer dit ungdomar med utländsk härkomst söker sig till ungdomar med svensk härkomst, vilka skapar forum för interkulturell dialog. Förhoppningen är att projektet kommer att bidra till att den egna organisationen upplevs mer som en mångkulturell skola.

3.3 Kommunen: Målsättningar och önskvärda effekter

Målsättningar och önskvärda effekter på kommunal nivå är att projektet ska ha blivit som en katalysator för liknande processer på övriga skolor inom kommunen. För att få input om hur väl

dess insatser har uppnåtts har extern utvärderare genomfört intervjuer med styr- och projektgruppen samt representanter från Vetlanda socialförvaltning.

3.3.1 Resultat på kommunnivå

Utifrån IDV-teamets perspektiv har projektet gjort en tydlig skillnad. Under projektperioden har IDV-teamet arbetat med ett strategiskt påverkansperspektiv genom flera olika insatser. T.ex. inom Kultur & Fritidsförvaltningen har projektet varit drivande för att försöka få igång fler fotbollsverksamheter för boende i de segregerade områdena i Vetlanda. IDV-teamet har varit drivande att försöka skapa arenor som öppnar upp för att också den här målgruppen blir en del av föreningsverksamheterna. Projektet har också involverats i det av socialförvaltningen ägda projektet "Kantarellenprojektet". Genom deras medverkan i dess styrgrupp har IDV-teamet tagit initiativ till insatser som har haft som målsättning att främja tredjelandsmedborgares egenmakt.

IDV-teamet har varit den drivande aktören som har lett processgrupper på fyra av kommunens skolor i att hjälpa till med nya handlingsplaner för integration. Ansvaret har dock legat hos personalen på respektive skola vilka också kommer att ta ansvar för att arbetet fortsätter efter projektperioden.

Utifrån styrgruppens perspektiv har projektet så att säga "sått sina frön". Det framförs att det handlar om en attitydpåverkan som inte är något "quick-fix". I och med den förändrade etableringsformen (2010) då reglerna ändrades till att Arbetsförmedlingen skulle ta ansvar för nyanländas etablering minskade kommunen generellt på sina insatser. Resultatet är en bristande samordning vilka alla de tre grupperna lyfter fram. Följande citat ligger till grund för påståendet:

"När vi [socialförvaltningen] påbörjade det inledande arbetet med Kantarellprojektet bjöd vi inte till ett öppet möte. Då visade det sig att det redan pågår mycket av liknande insatser inom kommunen, inte bara i offentlig- utan också i privatregi" (extern part).

"... lite övergripande om detta men någon större information har jag inte fått. Den [informationen] kom ganska parallellt med att vi skulle tillsätta en flyktingsamordnare" (extern part).

Ovanstående citaten kan också härledas till de lärare som har blivit intervjuade, som påpekade att de hade deltagit i projektets aktiviteter av egen fri vilja. Projektgruppen gav också information om att det finns skolor som inte alls har tagit del av projektets utbud. IDV-teamet har aktivt arbetat och drivit på för att få till aktiviteter och processer på fler skolor inom kommunen, t.ex. fler

dialogsamlingar mellan skolpersonal och utländska föräldrar. Under sista månaden anordnades också en spridningskonferens med en bred uppslutning av deltagare från strategiskt viktiga positioner inom kommunen. Svårigheten är att kunna påverka externt utan mandat och ett svagt intresse hos externa parter blir en bromskloss.

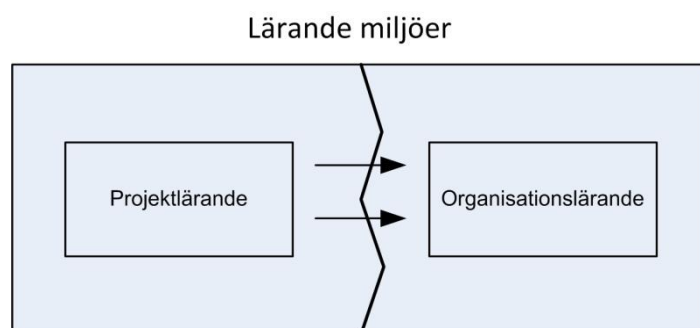
Detta visar på hur viktigt det är med en bred förankring av projekt. Projektgruppen har gjort vad de har kunnat, varit ute och informerat om vad som erbjudits m.m., men det är svårt att kunna påverka utan ett 100-procentigt mandat dvs. säga till att detta ska prioriteras.

"... möjligen att det skulle ha varit bredare förankrat, att det skulle ha funnits någon övergripande inom kommunen som hade kontakt med styrgruppen som ett allmänt forum. Då hade det säkerligen blivit starkare genomslagskraft" (styrgruppsledamot).

4 Avslutande kommentarer, analyser och förslag

Projekt *Interkulturell Dialog i Vetlanda* har pågått sedan maj 2011 och många goda lärdomar och erfarenheter har kommit fram.

Ett viktigt syfte med projekt som finansieras av ESF är att de ska göra skillnad. Det betyder att projektresultat, såväl goda som mindre goda, ska visas upp och analyseras. Vad som varit bra/mindre bra och varför är viktiga aspekter. ESFs program ska ge ett mervärde till den nationella och regionala politiken genom att ge förutsättningar för utvecklingsarbete och nya idéer. Det innebär att projektet inte får finansiera ordinarie verksamheter⁹. Synsättet kan förklaras med stöd av följande modell.

Figur 2: Lärande miljöer och strategisk påverkan, fritt efter föreläsning vid Högskolan i Halmstad (2012)¹⁰

För att ESF-rådets intentioner ska kunna uppfyllas krävs en ansträngning för att överbrygga distansen mellan projektlärandet och organisationslärandet. Det lärande som uppstår i projektet bör föras över till ordinarie organisationer. Ett stort ansvar ligger därigenom hos projektansvariga att bidra till att bryta linjen mellan projekt och organisationer.

4.1 Analys och förslag till diskussion

Vilka lärdomar visar projektet nu när projektperioden är över, vilka lärdomar ges det signaler om att de kommer att föras över i ordinarie verksamheter? Följande förslag inför kommande satsningar rekommenderar extern utvärderare att ta i beaktande för att i större grad lyckats fullt ut. Utifrån den information som har erhållits har projektet lyckats väl med effekterna på individ- och

⁹ <http://www.esf.se/sv/vara-program/Socialfonden/Om-Socialfonden/>

¹⁰ Lärande Utvärdering och Strategiskt Påverkan (LUSP), 7.5p. Arrangerad av Högskolan i Halmstad våren 2012

organisationsnivå medan det inte har räckt hela vägen ut för att också nå önskvärda effekter på kommunal nivå.

Förankringsprocessen

En tydlig lärdom är att projektet har haft en förankringsprocess som skulle ha gjorts annorlunda. Det grundar sig på de svar som extern utvärderare fick av de tre grupperna: Styrgruppen, lärare som intervjuades och socialförvaltningen. Bilden är att projektgruppen verkligen har försökt att informera men utan stöd av den som har mandat att ta beslut är det svårt att få en varaktig förändring. Det är därför som det är svårt att hävda att projektet har nått fullt ut vad gäller önskvärda effekter på kommunal nivå.

Att förankringen inte har nått hela vägen fram kan i sin tur ha gjort att det har skapat en otydlig bild över vad projektet skulle kunna ha gjort för övriga skolor. I relevant forskning går det att utläsa att graden av förändringar hos de aktörer som involveras är beroende av deras delaktighet. Parmander (2005) lyfter t.ex. fram att med en mer delaktig förändringsstrategi är också möjligheterna störst att det blir en varaktig förändring¹¹. I det här fallet och med intervjuerna som underlag ges det en bild av att det inte har varit tydligt förankrat inom kommunen, vilka effekter det kan ge etc. Det har inte heller varit någon styrande hand, chef etc. som sagt till att personalen skall delta i projektets aktiviteter. För att lyckas med förändringar i ett bredare perspektiv, som i det här fallet hela kommunen krävs förutom en bredare delaktighet också ett aktivt ledarskap. Framförallt är det av relevans att hela kommunen eller en bred grupp av chefer signalerar att de står bakom projektet och dess arbetssätt genom att informera, följa upp och utvärdera hur den nyvunna kunskapen används. Om denna bild hade signalerats ut till såväl skolpersonal som övriga medarbetare (chefer, anställda) skulle projektet kanske ha kunnat nå önskvärda effekter på kommunnivå med en upplevelse om ökat förtroende för att det faktiskt kommer att bli en varaktig förändring som följd¹².

"... den formella ledningen behöver ha tillräckligt stöd från centrala grupper inom och utanför organisationen så att man kan bryta försökt till motstånd ... makten [måste] vara tillräckligt starkt koncentrerad till den formella ledningen" (Jacobsen, 2005. Organisationsförändringar och förändringsledarskap, sida 311).

¹¹ Parmander, Marianne (2005). Från idé till verklig förändring. Lund: Studentlitteratur. 9 uppl., Kap 1 & 4 ISBN: 978-91-44-03398-3

¹² Parmander, Marianne (2005). Från idé till verklig förändring. Lund: Studentlitteratur. 9 uppl., Kap 2 & 3 ISBN: 978-91-44-03398

Med ovanstående citat från professor Dag Ingvar Jacobsen vid Oslo Universitet, som stöd är det viktigt att inför kommande satsningar försöka förankra projektiden där en bredare grupp av chefer involveras. De bör klart och tydligt visa tillsammans på hur projektet kan göra skillnad.

Mäta deltagarens förändringar över tid med stöd av KASAM

För det här projektet har intervjuer använts först vid projekts avslutande månader. För att få en mer kontinuitet och vetenskapligt underlag föreslår extern utvärderare att vid nästa tillfälle använda sig av KASAM-verktyget. KASAM är en modell/verktyg som mäter **Känslan av Sammanhang** och försöker förklara varför vissa människor, trots att de utsätts för olika stress ändå strävar mot den positiva polen mellan hälsa och ohälsa. KASAM utvecklades av Aaron Antonovsky (1923-1994), som var professor i medicinsk sociologi vid Ben Gurion University of the Negev, Beersheba (Israel). Antonovsky ansåg att för att en person ska klara av motgångar och bibehålla en god hälsa samt tillägna sig de erfarenheter man gör på ett positivt sätt, så behöver tillvaron vara sammanhängande. Enligt Antonovsky är det möjligt när tillvaron görs **Begriplig**, **Hanterlig** och **Meningsfull**. Han utvecklade därför ett formulär som mäter graden av KASAM och de tre nämnda komponenterna. Höga värden innebär att individen har en stark känsla av sammanhang och därmed en hög förmåga att hantera utmaningar. Detta skulle kunna leda till att de inte upplever stress på samma sätt som personer med lågt KASAM och därför lyckas de bibehålla en god hälsa¹³. Riktvärden för KASAM är som följer¹⁴:

	Totalt	Begriplighet	Hanterbarhet	Meningsfullhet
KASAM-skala	"Normal värde" Mellan 120 - 160	>35	>35	>30

Extern utvärderare nyttjar KASAM-verktygen i andra sammanhang med ett gott resultat.

Projektets långsiktighet och varaktiga förändringar

Projektet har gjort många insatser med gott resultat och som har skapat förändringar på alla tre nivåerna. Delar av dessa kommer också att bli kvar efter projektperioden. Ett intressant perspektiv att lyfta fram för diskussion är förutsättningarna för långsiktliga varaktiga förändringar. Från IDV-gruppens syn ges många förslag om insatser som har skapat förändring medan den feedback som har erhållits från styrgruppen är något mer blandad. För att få ökad genomslagskraft föreslås samverkan med flera olika parter där insatserna kan diskuteras. Samverkan är nämligen ett nyckelbegrepp för att få till varaktiga långsiktliga förändringar. Brulin, G & Svensson (2011) har författat boken *"att äga, styra och utvärdera stora projekt"*, som är en kritisk granskning av femtio år av projektverksamhet. I

¹³ Antonovsky, Aaron (1987): Hälsans mysterium, bokförlaget Natur & Kultur: Stockholm

¹⁴ Se bilagor för förklaring till KASAM-skalan

deras slutsatser lyfts det fram att samverkan är en viktig pusselbit för att säkra långsiktigheten av projektverksamhet. I det här fallet rekommenderar därför extern utvärderare att samla berörda parter som kan ha intresse för att ta del av projektresultaten och se över hur de kan användas inom ordinarie verksamheter för hela kommunen. En första insats har varit i form av en spridningskonferens, men det kan krävas uppföljande insatser, frågan är vem som tar över frågan efter projektavslut?

Referenslitteratur

Brulin, Göran & Svensson, Lennart (2011). Att äga, styra och utvärdera stora projekt. Lund: Studentlitteratur. 2 uppl., kap 2-3 ISBN: 978-91-44-07199-2

Jacobsen, Dag Ingvar (2005). Organisationsförändringar och förändringsledarskap. Lund: Studentlitteratur. 10 uppl., Kap 6-7. ISBN: 978-91-44-03638-0

Parmander, Marianne (2005). Från idé till verklig förändring. Lund: Studentlitteratur. 9 uppl., Kap 1 & 4 ISBN: 978-91-44-03398-3

Svensson m.fl. (2009). Lärande utvärdering genom följeforskning. Lund: Studentlitteratur. 1 uppl., Kap 3, 6, 8 och 14. ISBN: 978-91-44-05617-3

Föreläsning

Brulin, G (2010): Seminarium om lärande utvärdering vid Malmö Högskola 15 juni 2010

Bilagor

Bilaga 1: KASAM-Förklaring

Under 100 KASAM indikerar behov av hjälp att på ett strukturerat vis upprätta och påbörja genomförandet av en personlig handlingsplan, förenkla sitt liv mm.

Om B-poängen (begriplighet) är lägre än 35 signalerar det att den vardagliga livssituationen är mer komplex än man för tillfället har intellektuell ork att klara av, eller att man har språkliga och/eller sociala svårigheter i sin nuvarande miljö. Ibland orsakas svag B-värde av alltför många negativa och oroande tankar, oförmåga att själv styra sina reaktioner, dåligt självförtroende.

Om H-poängen är lägre än 35 (Hanterbarhet) indikerar det en tillitsbrist och resurssvaghet i förhållande till vardagens krav. Det kan stå för både otillräcklig kompetens, dålig ekonomi, bristande samhörighet eller att man blivit överrumplad av livets komplexitet när jobb, familj, ekonomi m.m. ställer större krav än man för närvarande mäktar med. Självförtroende är en viktig del dvs. förmågan att tro sig om att kunna påverka och vara stark.

Om M-poängen (Meningsfullhet) är lägre än 30 tyder det på bristande engagemang i de vardagliga situationer som man befinner sig i. Då bör det satsas på att utveckla perspektivförmågan och oftare bli försatt i situationer som individen tycker om. Låga poäng kan också bero på depression och emotionell utmattning.

Bilaga 2: UTVÄRDERING – Seminarier om interkulturell kommunikation

Kön: ☐ Man ☐ Kvinna

Seminarier om interkulturell kommunikation

Syftet med enkäten är att inhämta information för att kunna analysera attityder, inställningar och vilken påverkan seminarierna har haft hos åhöraren.

Beskrivning

Gradera hur du har upplevt seminariet genom att kryssa i den 8-gradiga skalan. Längst till höger instämmer du inte alls medan längst till vänster instämmer du helt och hållet till påståendet. Motivering är frivilligt.

1. Seminarierna innehåll har stämt överens med dess målsättningar.

Instämmer helt

☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------

 Instämmer inte alls

2. Handledaren/na var engagerade och hade ett gott bemötande

Instämmer helt

☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------

 Instämmer inte alls

3. Stämningen/atmosfären bland deltagarna har varit god/"högt i tak" känsla.

Instämmer helt

☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------

 Instämmer inte alls

4. Jag är övergripande nöjd med seminariernas innehåll, metod etc. utifrån mina förväntningar.

Instämmer helt

☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------

 Instämmer inte alls

5. Jag anser att jag har nytta av seminarierna och att jag kommer att kunna omsätta det jag lärt mig i min vardag, dvs. jag kan förstå varför och hur "saker och ting" fungerar.

Instämmer helt

☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------

 Instämmer inte alls

6. Jag anser att jag har fått information som innebär att jag har lärt mig mer om hur det svenska samhället fungerar.

Instämmer helt

○	○	○	○	○	○	○	○
---	---	---	---	---	---	---	---

 Instämmer inte alls

7. Jag anser att jag har fått information som har gett mig s.k. "aha-upplevelser – "är det så det är".

Instämmer helt

○	○	○	○	○	○	○	○
---	---	---	---	---	---	---	---

 Instämmer inte alls

8. Som helhet vill jag ge seminarierna följande omdöme

100 % nöjd

○	○	○	○	○	○	○	○
---	---	---	---	---	---	---	---

 0 % nöjd

Bilaga 3: UTVÄRDERING – Seminarieriserie ”från folk till folk”

Kön: ☐ Man ☐ Kvinna

Seminariererien ”Från folk till folk”

Syftet med enkäten är att inhämta information för att kunna analysera attityder, inställningar och vilken påverkan seminarierna har haft hos åhöraren.

Beskrivning

Gradera hur du har upplevt seminariet genom att kryssa i den 8-gradiga skalan. Längst till höger instämmer du inte alls medan längst till vänster instämmer du helt och hållet till påståendet. Motivering är frivilligt.

1. Seminariernas innehåll har stämt överens med dess målsättningar.

Instämmer helt

☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------

 Instämmer inte alls

2. Handledaren/na var engagerade och hade ett gott bemötande

Instämmer helt

☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------

 Instämmer inte alls

3. Stämningen/atmosfären bland deltagarna har varit god/”högt i tak” känsla.

Instämmer helt

☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------

 Instämmer inte alls

4. Jag är övergripande nöjd med seminariernas innehåll, metod etc. utifrån mina förväntningar.

Instämmer helt

☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------

 Instämmer inte alls

5. Jag anser att jag har nytta av seminariererien och att jag kommer att kunna omsätta det jag lärt mig i min vardag

Instämmer helt

☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------

 Instämmer inte alls

Personliga perspektivet

1. Jag kände mig hörd, förstådd och respekterat

Instämmer helt

☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------

 Instämmer inte alls

2. Vi arbetade med eller pratade om det jag ville att vi skulle arbeta och prata om.

Instämmer helt

☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------

 Instämmer inte alls

3. Sättet vi arbetade på passade mig bra

Instämmer helt

☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------

 Instämmer inte alls

6. Jag anser att jag har fått information som innebär att jag har lärt mig mer om hur det svenska samhället fungerar.

Instämmer helt

☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------

 Instämmer inte alls

7. Jag anser att jag har fått information som har gett mig s.k. "aha-upplevelser".

Instämmer helt

☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------

 Instämmer inte alls

8. Som helhet vill jag ge seminarieserien följande omdöme

100 % nöjd

☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------

 0 % nöjd

Övriga kommentarer/Ris & Ros - Förslag på förändringar, positiva erfarenheter, något att tillägga m.m.

Vision

Vetlanda, en kommun som kännetecknas av att tydligt ta tillvara på utländsk kompetens i en aktiv och reflekterande interaktion

Projekt Mål

Individ: • Att få deltagarna (tredjelandsmedborgare, elever med svenska som andraspråk och deras föräldrar) att känna egenmakt • Utlandsfödda elever når bättre studieresultat

Organisationen: • Implementeringen av skolans "handlingsplan för integration" har underlättats.

Kommun: • Ett tydligt integrerad interkulturellt förhållningssätt i kommunens övriga skolor/gymnasieskolor.

RESURSER

- **Finansiella medel**
Möjliggör och skapar en bredd på projektiden, kräver åtaganden i utbyte.
- **Följe-/Lärande utvärdering**
Stötta och "störa" projektledningen och granskar löpande arbetet.
- **Praktikföretag/Representanter**
Tillhandahåller språkpraktikplatser, ger feedback till IDV-gruppen.
- **Projektgrupp/Projektledning**
Driver projektet i enlighet med styrgruppens direktiv och målen i åtanke. Inkl. projektledare, projektmedarbetare, brobyggare.
- **Styrgrupp**
Ansvar över projektet, beslutande organ, bestående av skolledningen på Njudungsgymnasiet och Vetlanda lärocentrum. Sprida delaktighet hos alla & implementering.

AKTIVITETER

Deltagarinriktade aktiviteter, Hög delaktighet, innehållande:

1. **Programpraktik**
Praktik på ett gymnasieprogram, för elever med svenska som andraspråk
 2. **Seminarier om interkulturell kommunikation**
För SFI-/föräldrar till målgruppen innehållande svenska sociala koder
 3. **Språkpraktik**
För SFI-elever, i syfte att utveckla svenska språket och att komma närmre svensktalande människor utanför skolan och hemmet.
 4. **Seminarie-serien "Från folk till folk"**
Främst för tredjelandsmedborgare och svenska. Skapar mötesplatser för interkulturell dialog och utveckla målgruppen att på egen hand hålla seminarier.
 5. **Likheter och skillnader i svenskt-/tredjelands utbildningssystem**
För föräldrar till elever med svenska som andra språk & skolpersonal där gemensamma strategier för att stödja SSA-elevens skolgång skall tas fram.
 6. **Religionsdialog**
Forum för att diskutera likheter och skillnader mellan kristen tro och islam.
- **Interkulturella mötesplatser**
Insatser för att skapa mötesplatser mellan svenskar och utlandsfödda. T.ex. i form av symöten m.m.
 - **Jämställdhets- & Tillgänglighetsintegrering**
Ur ett interkulturellt perspektiv, där kulturbundna värderingsgrunder rörande maskulint – feminint kommer att lyftas fram.
 - **Strategisk påverkansarbete**
Internt och externt, mellan och inom Vetlanda kommun. Genom styr-/projektgrupp, spridningsseminarium, dokumentering av metoder m.m.
 - **Utvärdering/Uppföljning**
Av aktiviteter som är aktuella för projektet - mäta effekterna. Intervjuer med elever, skol- och kommunpersonal m.fl. Ska dokumenteras.

EFFEKTER

- Föräldrar till målgruppen har ökat sin förståelse av det svenska skolsystemet.
 - Förändrat syn på jämställdhet, värdegrunder, förståelse/"knäckt" de sociala koderna.
 - Känsla av egenmakt/"self-efficacy", ser möjligheten att bestämma över sig själv, upplever vardagen mer meningsfull och integrerad i samhället.
 - Tredjelandsmedborgare har stärkt sin förståelse om profession och arbetsliv i Sverige/Världen.
 - Ökad samsyn mellan svensk<->utländsk skolform
- Nya implementerade arbetssätt har integrerats inom ordinarie verksamhet och ökad den interkulturella kompetensen.
 - Effektivare samarbete mellan föräldrar och skolpersonal som ger bättre studieresultat.
 - Integrering mellan skola och språkpraktikplatser har förbättrats.
 - Skolpersonalen har blivit bättre på att möta deltagargruppens undervisningsbehov.
 - Skolpersonalen har blivit bättre på att "se" främlingsrädsla.
- Projektet har blivit som en katalysator för liknande processer på skolor inom kommunen.
 - En spridd (muntliga/dokumenterade) metodbeskrivningar för interkulturell dialog inom programpraktik.